

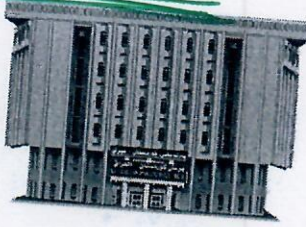
بەرمان کوردستان - العراق

رئاسە الديوان

مديرية شؤون البرلمان واللجان

لجنة الشؤون القانونية

کوردستان

Kurdistan Parliament - Iraq

کوردستان - عێراق

سەرۆکایهتی دیوان

به‌رێوه‌به‌رایه‌تی کاروباری په‌رله‌مان و لیژنه‌کان

لیژنه‌ی کاروباری یاسایی

بۆ هه‌ڵبژێرینی یاسایی
بهرمان کوردستان - عێراق
بۆ: ١٧/٧/٢٢٢٠

ژماره: ١٧٦/

به‌رواره: ١٧/٧/٢٢٢٠

بۆ/ سەرۆکایه‌تی په‌رله‌مانی کوردستان

بابت / راپۆرتی لیژنه

هاوینچ له‌گه‌ڵ نوسراوماندا ده‌قی راپۆرتی لیژنه‌ی (کاروباری یاسایی) سه‌باره‌ت به
په‌زامه‌ندبوون له‌سه‌ر خۆیندنه‌وه‌ی یه‌که‌می ئەم دوو پێش‌نیاژه یاسایه : ١- پێش‌نیاژی یاسای
(به‌رپۆه‌بردن و پاراستنی شوین‌ه‌وار و که‌له‌پوور له‌ هه‌رێمی کوردستان) ٢- پێش‌نیاژی یاسای
(پێک‌خستنی میدیای ئه‌لیکترۆنی له‌ هه‌رێمی کوردستان) ، که له‌ هاوینچ ئاماژه‌ی پیکراوه‌ بۆتان
په‌وانه ده‌که‌ین .

بۆزار کۆچەر

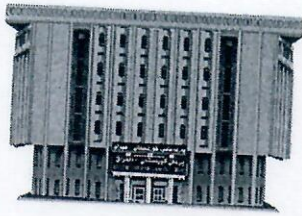
سەرۆکی لیژنه‌ی کاروباری یاسایی

برلمان كوردستان - العراق

رئاسة الديوان

مديرية شؤون البرلمان واللجان

لجنة الشؤون القانونية

Kurdistan Parliament - Iraq

پەرلەمانی کوردستان - عێراق

سەرۆکایەتی دیوان

بەڕێوەبەرایەتی کاروباری پەرلەمان و لیژنەکان

لیژنەی کاروباری یاسایی

ژماره: ٧٦ /

بەرۆار: ٢٠٢٠ / ٧ / ٢٢

بۆ/ سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان

بابەت/ راپۆرتی لیژنە

لیژنەی (کاروباری یاسایی) رۆژی (سێ شەممە) رێکەوتی (٢٠٢٠/٧/٢١)

کۆبوونەوهی خۆی ئەنجامدا بۆ تاقوتی کردنی دوو پێشنیازە یاسا بەپێی حوکمی ماددەکانی

(٧٩ / بڕگەی دووهم) لە پەرەوهی ناوخوای پەرلەمان ، دواى گفتوگۆکردن ، لیژنە گەشتە ئەم

ئەنجامانەى خوارەوه:

لاريمان نيه ئەم دوو پێشنیازە یاسایە بخریتە بەرنامەى کارى پەرلەمان بۆ خۆیندەوهى یەكەم :

١ - پێشنیازی یاسای (بەرپۆهبردن و پاراستنی شوینەوار و کەلەپوور لە هەریمی کوردستان)

٢ - پێشنیازی یاسای (رێکخستنی میدیای ئەلیکترونی لە هەریمی کوردستان)

نێژنەیی کاروباری یاسایی

پۆیینه اویمكك عزیز مملوك
نەندام

سارا دێشاد بکر مولود
نەندام

کاوه عبدالقادر حسن علی
نەندام

باک احمد رحمان رسول
نەندام

پۆژان محمد کریم عیسا
نەندام

سلام عبدالله حسن
نەندام

خدیجه عمر طه محمود
نەندام

ۆژان ابراهیم علی طه
نەندام

بژار کۆچەر

سەرۆکی نێژنەیی یاسایی

عباس فتاح صالح فتاح
جیگری سەرۆک

جلال محمد امین احمد
بریاردهر

راج شکرانی

KURDISTAN- PARLIAMENT- IRA

Kurdistan-Hawler

پەرله مانی کوردستان - عێراق

کوردستان - ههولێر

No:

Date:

ژماره :

رێکەوت : ۲۰۲۰ //

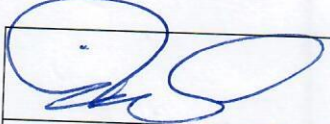

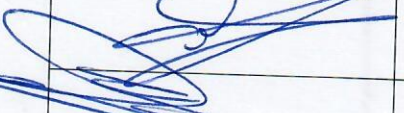
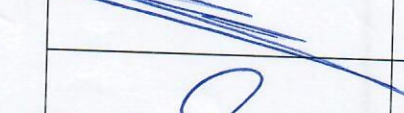
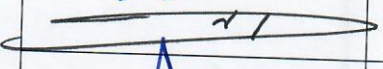
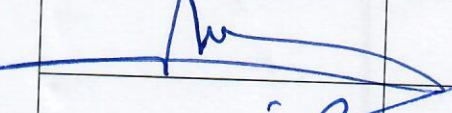

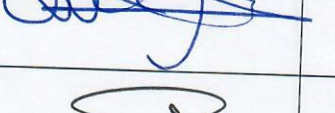
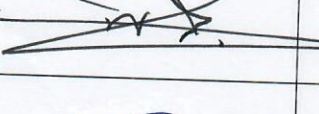
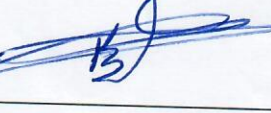
بهريز / سهروكايه تي په رله مانی کوردستان
بابه ت / پيشنيزی ياسا

سلاوو ريژ

ئيمه ي ژماره ي ياساي ئه ندامانی په رله مانی کوردستان که له خواره وه واژومان کردوه پيشنيزی ياسای (بهريه بردن و پاراستنی شوينه وارو که له پور له ههريمی کوردستان - عێراق) تان پيشکesh ده کهين، تکايه بخريته بهرنامه ي کاری کوپونه وه ي په رله مان.

له گه ل ريژماندا

واژوو	نماوی په رله مان تار	ژماره
	ده زيوان رشيد خان اول برادوستی	۱
	ئه نجان شيه جان كه برادوستی	۲
	لهمان هم حامي وه ردي	۳
	نيسنه واهامه شه (مه رادوستی)	۴
	زانا م لا خاكد سالی	۵
	صباح همو زيباره	۶
	ادريه اما عيل عيوه	۷
	هنيار شكري سليمان	۸

	حرم ان صوری	۹
	رزقا، حسین سوار	۱۰
	نزار سوری	۱۱
	بہمن کاک عبداللہ امیر	۱۲
	لہذا صراحت	۱۳
	رفیقہ صمد سوری	۱۴
	دریو، بیگم	۱۵
	زکریا امیر شیبیری	۱۶
	عسا دوسری	۱۷
	صباں جہا، بویا	۱۸
	ارویو لکھارہا	۱۹
	سہلم ناتھ توفیق	۲۰
	انواران محمد کریم	۲۱
	ہم زبان مسوا لہ	۲۲
	ہاورغا ماریتار	۲۳
	جمالہ سوری	۲۴
	ارشد حسین علی	۲۵
	کیا سلام عبداللہ دولت مری	۲۶
	بہجت علی ابراہیم	۲۷

س	توصیه خوشنما و	۲۸
س	کتاب خودبینی و بے وقوفی	۲۹
س	سینغ ظاهر قہلانیا	۳۰
س	کتاب امان رشتاری	۳۱
س	لیزا فله که دین کا کہ	۳۲
س	ویسے سہیلے ویسے	۳۳
س	ہیفیدر احمد	۳۴
س	یکے سے سہیلے	۳۵
س	سینہ سہیلے ای اہم کہ دی	۳۶
س	کہاں ادیب بادل	۳۷
س	دیوان ای اہم سہیلے	۳۸
س	گولسان یاقہ نصیلی	۳۹
س	بمباراد اکرام کورہ	۴۰
		۴۱
		۴۲
		۴۳
		۴۴
		۴۵

پیشنیازہ یاسای

بہر یوہ بردن و پاراستنی شوینہ وار و کہ لہ پوور لہ ہہ ریمی

کوردستان - عیراق دا

ژمارہ () سالی ۲۰۲۰

نامادہ کردنی

پہرلہ مانتار / پ. ی. د. زیدان رشید برادوستی

ماددهی (۱):

ئەم زاراوه و پیناسانەیی خوارەووە کە لە چوارچێوەی ئەم یاسایەدا هاتوون، ماناگانیان بەرامبەریانە:

یەكەم/ هەرئیم: هەرئیمی کوردستان – عێراق.

دووەم/ ئەنجومەنی وەزیران: ئەنجومەنی وەزیرانی هەرئیمی کوردستان.

سێیەم/ وەزارەت: وەزارەتی شارەوانی و گەشتوگوزار

چوارەم/ دەسەلاتی شوینەواری: بەرپێوەبەرایەتی گشتیی شوینەوار.

پنجەم/ شوینەوار: ماددە گواستراوه و نەگواستراوه کانه، کە دروستکراو، یان نەخشکراو، یاخود بەرھەمھێنراو، یان نووسراو، یاخود وینەیان کیشراوه، یا وینەیان گیراوه و تەمەنیان لە (۲۰۰) دووسەد ساڵ کەمتر نەبێت و ھەر وہا پەیکەری مۆژ و ئاژەل و پووەکەکانیش دەگرێتەوہ.

شەشەم/ کەلەپوور: ماددە گواستراوه و نەگواستراوه کانه، کە دروستکراو، یان نەخشکراو، یاخود بەرھەمھێنراو، یان نووسراو، یاخود وینەیی کیشراوه، یان وینەیی گیراوه و تەمەنیان کەمتر لە (۲۰۰) دوو سەد ساڵ و بەھایەکی میژوویی، یان نیشتمانی، یاخود نەتەوہیی، یان ئاینیی، یاخود ھونەرییان ھەبێ.

ھەوتەم/ شوین و ناوچەیی میژوویی: ئەو شوینەبە کە جیگایەک بوو بۆ رووداویکی میژوویی و نەتەوہیی گرنگ، یان بایەخیکی میژوویی پیدراوه و تەمەنیکی دیاریکراوی ھەبێ.

ھەشتەم/ شوینەوارناس: کەسێک لانیكەم ھەلگری بڕوانامەیی بەکالۆریۆس بێت لە زانستی شوینەواردا.

نۆیەم/ لایەنی پەبوەندیار: ئەو لایەن و وەزارەتانە دەگرێتەوہ کە پەبوەندییان بەکاری شوینەوار و کەلەپوور و پاراستنیانەوہ ھەبێ.

دەھەم/ لیژنەیی ھونەری: بەپێی پێویستی کاری شوینەواری، پیکدیت لە پەسپۆرانی زانستی شوینەوار و

کەلەپوور و بواریکانی تری پەبوەندیار.

يازده يەم / گەپان و پشكەن و ھەلكۆلەين: كاری گەپان و ھەلكۆلەين و پشكەن بە ئامانجی دۆزینە و ھە
شویئە واره گواستراو ھە و نە گواستراو ھە كان، چ لە سەر زەوی بێ، یان لە ژیر زەوی.

ماددە (۲):

ئامانجی ئەم یاسایە بە پێوە بردن و پاراستنی شوئە واره و کە لە پوورە لە ھەریم، و ھەك سامانیکێ گرنگی
نیشتمانی.

ماددە (۳):

دەسەلاتی شوئە واری بۆ بە دیھینانی ئامانجی ئەم یاسایە، ئەم رێکارانە ی خوارە و دە گریتە بەر:

یەكەم / دیاریکردن و دەستنیشانکردنی شوئە و ناوچە ی شوئە واری و کە لە پووری و میژووی.

دووەم / گەپان و ھەلكۆلەين بە دوا ی شوئە واره لە سەرتاسەری ھەریم دا، بە بەکارھینانی نویتترین ئامیری
زانستی و ھونەری پە پەرە و کراو لە بواری زانستی شوئە واره دا.

سییەم / تۆزە نکرده و ھە شوئە واره و کە لە پوور و شوئە میژووی بێھە كان و پاراستنیان لە زیانلیکە و تەن و
لە ناوچوون.

چوارەم / دامەزراندن و کردنە و ھە مۆزە خانە ی سەردە میانە بۆ خستنە پووی شوئە واره و میژووی کە لویە لە
کە لە پووری بێھە كان.

پینجەم / دروستکردنی نمونە ی "لە بەرگرتنە و ھە - لاساییکردنە و ھە" ی پارچە ی شوئە واری و کە لە پووری و
بە ھە مەھینانی و ینە و فیلم بۆ نیشاندان، یان فرۆشتن یا خود بۆ ئالوگۆر پیکردنیان و دیاریکردنی نرخیان.

شەشەم / ئە نجامدانی لیکۆلەين و ھە و ریکخستنی کۆر و کۆنفرانس لە سەر شوئە واره و کە لە پووری شارستانی
ھەریم.

حهوته م/ کارکردن بۆ خستنه پووی شوینه وار و که له پوور، یان له بهرگیراوه کانیان له مۆزه خانه بیانیه کانی دهره وهی ههریم، بۆ ماوه یه کی کاتی.

هه شته م/ ئاماده کردنی پسپۆرانی ههردوو بواری شوینه وار و که له پوور بۆ بهرزکردنه وهی ئاستی توانای کارکردنیان له پێگای خولی راهینان و پهوانه کردنی نێردهی خویندن و زه ماله.

نۆیه م/ ئهرکی دهسه لاتی شوینه وارییه تیمی پووی و کردنی سهرتاسه ریی بۆ شوینه وار و شوینه که له پوورییه کانی ههریم دابینبکات. بۆ ئه وهی له نه خشه کان و به لگه نامه کانی پووی دا دیاریبکری و له سهر نه خشه سازیی بنه په تیی دابنری و ئاماژه به جوهره که یان بکریت.

دهیه م/ به گه پخستنی ناوچه شوینه واری و که له پوورییه کان له پووی گه شتیاری و ناساندنی زیاتره وه، که مه به ست لئی، به ره و پێشبردن و بهرزکردنه وهی داها تی گشتیی بی، بیئه وهی کاریکاته سهر لایه نی زانستی و نۆزه نکرده وهی ناوچه شوینه واری و که له پوورییه کان.

یازده هه م/ راگه یاندن و ناساندنی ناوچه و جیگا شوینه واری و که له پوورییه دۆزراوه کان.

دوا زده هه م/ هه ولدان بۆ تۆمارکردنی شوینه وار و که له پووری ههریمی کوردستان له تۆماری (یونسکو).

سیازده هه م/ هه ولدان بۆ گه پاندنه وهی ئه و شوینه وار و که له پوورانیهی که براونه ته دهره وهی ههریمی کوردستان.

ماددهی (٤):

هه رکه سیك ئاگاداریی له بوونی شوینه واریک یان که له پووریکی "گواستراوه، یان نه گواستراوه"، یا خود زانیاری له باره یه وه هه بی، ده بی له ماوهی که متر له ٢٤ کاترمی، له میژووی ئاگاداری بوونی یان زانیارییه کانی، نزیکترین لایه نی فه رمیی ئاگاداریکاته وه، و پوویسته له سهر ئه و لایه نه یشی که ئاگاداریکراوه ته وه، له ماوهی (٤٨) کاترمی زانیارییه کانی بگه یه نیته ده سه لاتی شوینه واری.

ماددەى (۵):

يەكەم/ پيويستە دەسەلاتى شوينەوارىيى تۆمارىكى تايىت بە تۆمارکردنى بىنا و بالەخانە ناوچە شوينەوارىيى و كەلەپوورىيەكان و جيگىرکردنى ئەو زانىارىيى و بەلگەنامانەى پەيوەستىن پىيانەوہ ئامادە بىكات، مافى پەيوەندىيى ھاوہلىيتىيى (ارتفاق)، كە دەكەويتە سەر ئەو نەگواستراوانەى ھاوشانىن دابنىت و لە پوژنامەى فەرمىيى دا بلاؤ بىكرىتەوہ.

دووەم/ مافەكانى پەيوەندىيى ھاوہلىيتىيى، دانانى پشتىنەيەك لە دەورى شوينە شوينەوارىيى و كەلەپوورىيەكان لەخو دەگرىت، لەگەل پەخساندىيى ريگا و پىرەوى گەيشتن بۆيان، بەمەرجىك شوين و ناوچە شوينەوارىيى و كەلەپوورىيەكان پارىزراوبن.

سىيەم/ ئەگەر پىشتر شوينەوار تۆماركرايىت و مافى پەيوەندىيى ھاوہلىيتىيى نەگواستراوہكانى دەوروبەرى ديارىنەكرابن، ئەوكات دەبىت بەپىيى ياسا دەستنىشان بىكرىن.

چوارەم/ جۆرى ئەو بىنايانەى دەكەونە دەوروبەرى شوينە شوينەوارىيى و كەلەپوورىيەكان، لە لايەنى بەرزىيى و پەنگى پووەكانىانەوہ دەستنىشان دەكرىن، ئەگەر نوى بن، يان نويكراوہبن، ئەمەيش بۆ ئەوہى بگونجىت لەگەل شوينە شوينەوارىيى و كەلەپوورىيەكانى تەنىشتيان دا، كە بە ھەماھەنگىيى لە نيوان دەسەلاتى شوينەوارىيى و لايەنى پەيوەندىدار دەبىت.

ماددەى (۶):

يەكەم: دەسەلاتى شوينەوارىيى، پالپشت بە ياساى بە مولكکردنى (استملاك) بەركار لە ھەرىم، مافى بە مولكکردنى ئەو زەوىيى و مولكە نەگواستراوانەى ھەيە كە شوينەوارىيى يان كەلەپوورىيىن، بەرامبەر قەرەبوويەكى دادپەرورەرانە.

دووەم/ دەسەلاتى شوينەوارىيى، بۆى ھەيە شوين و ناوچە شوينەوارىيى و كەلەپوورىيەكان و ناوچە قەدەغەكراوہكانى بپارىزىت، لەكاتىكدا ئەو جيگايانە مەترسىيى و ھەرەشەى لەناوبردىيان لەسەربىت.

ماددهی (۷):

هه موو ناوچه شوینه واری و که له پووری و میژووییه کان، به ناوی مولکی گشتییه وه تۆم ارده کرین و بۆ مه به سستی شوینه واری ته رخاند ه کرین.

ماددهی (۸):

یه که م/ به کارهینان و دابه ش کردنی زهوی، دروست کردنی خانوو و هر بینایه کی تر یان گۆرینی سیمای خانوو باله خانه کان، له و شوینانه دا که شوینه واری و که له پوورین، ته نیا به په زامه ندی ده سه لاتی شوینه واری ده بیئت، و چۆنیه تی کارکردنیش له و شوینانه دا و ئاستی نزیک و دووریان له شوینه وارو که له پووره که، له لایه ن لیژنه ی هونهرییه وه ده ستنیشان ده کریت.

دووه م/ له کاتی بوونی هر به ره سستیک له جیبه جیکردنی هر پرۆزه یه کدا، له وانه ی که له برگی یه که می ئه م ماده یه دا هاتوو، ده سه لاتی شوینه واری، له سه ر ئه رکی لایه نی جیبه جیکاری پرۆزه که، کاری به دواگه پان و هه لکۆلین ئه نجام ده دات و ئه مه ییش له ماوه یه کی گونجاودا ده بیئت بۆ گه پانی زانستی ورد، به له به رچا و گرتنی ماوه ی جیبه جیکردنی پرۆزه که و تیچووی گه پانه که ش، له کۆی تیچوو هه کانی پرۆزه که دا دیاریده کریت.

ماددهی (۹):

سه رجه م شوین و ناوچه ئایینییه پیروزه کان، که شوینه واری بن، یان که له پووری، مولکی ده ولت بن، یان تایبه ت، یا خود وه قف، بۆ هه مان مه به ست به کارده هیئرین، بیئه وه ی زیانیان پیبگه یه نریت و له کاتی نۆزه نکرده وه، یان ده ستکاری کردنی، یا خود هر گۆرانکارییه ک دا، ده بیئت له ژیر چاودیتری ده سه لاتی شوینه واری دا بیئت.

ماددەى (۱۰):

پيويستە لەسەر دەسەلاتى شوينە وارىي، ئەم كارانەى خوارەوہ ئەنجام بدات:

يەكەم/ ئامادە كردنى تۆماريک، بۇ تۆمار كردنى ئەو شوينە واره گواستراوانەى ھاوالاتيان بە ريکەوت دۆزبويانەتەوہ و دراونەتە دەسەلاتى شوينە وارىي.

دووەم/ ئامادە كردنى تۆماريک، بۇ تۆمار كردنى ئەو شوينە كە لەپوورى و شوينە واريانەى لە ماددەى (۹) دا دەقنوووسكراون، و پيدانى بەلگەنامەيەكى تايبەتيش بە خاوەنەكانيان، بەمەرجى چاوديرى كردنى خولى (دوري) شوينەكان لەلايەن خودى دەسەلاتى شوينە وارييەوہ.

ماددەى (۱۱):

يەكەم: كەسانى ئاسايى و مەعنەويى بۆيان نيبە بى تۆمار كردن شوينە وارى گواستراوہ لە لاي خۆيان بەيئلنەوہ.

دووەم/ ئەو كەسەى شوينە وارى گواستراوہى لەلايە، دەبيت لە ماوہى (۹۰) نەوہ د رۆژ لەريكەوتى جيپە جيكردى ئەم ياسايەوہ، بيداتە دەسەلاتى شوينە وارىي.

سيپەم/ پيويستە خاوەن يان دەستداريى (حائز) پارچەى كە لەپوورى و دەستنووسەكان، يان ئەو كەسەى پارچەكاني لە بن دەستە، لە ماوہى (۹۰) نەوہ د رۆژ لەريكەوتى جيپە جيكردى ئەم ياسايەوہ، ئاگادارى دەسەلاتى شوينە وارىي بكاتەوہ، بۇ ئەوہى تۆماربكريت و سەرپەرشتيى ھاوبەش بكريت.

چوارەم/ پالپشت بە ريكارە ياساييەكان، دەسەلاتى شوينە وارىي بەرپرسە لە ونبوون، يان تيکچوونى ھەر پارچەيەكى كە لەپوورى، ياخود دەستنووسيک، كە لە لايەن خاوەنەكەيەوہ ھەلگيراوہ.

ماددهی (۱۲):

یه که م/ دهسه لاتی شوینه واری ده توانیت بریاری دامالینی خاوه ندرایتی (نزع الملكية) هر پارچه یه کی که له پووری بدات، که پیشتر تۆمار کراوه و لای خاوه نه که یه تی، به رامبه ر قهره بوویه کی دادپه روه رانه ی خه ملینراو له لایه ن لیژنه ی هونه ریبه وه.

دووهم/ دوا ی دامالینی خاوه ندرایتی، بلا و کردنه وه ی پارچه ی که له پووری ته نها به ره زامه ندی دهسه لاتی شوینه واری ده بیت.

ماددهی (۱۳):

هینانی پارچه ی شوینه واری، یان که له پووری:

یه که م/ دهسه لاتی شوینه واری بۆی هه یه به ره زامه ندی نه نجومه نی وه زیران، شوینه وار و که له پووره گواستراوه کان بهینیتته ناوه وه ی هه ریم، به مه بهستی توژیینه وه ی زانستی، یان نۆژه نکردنه وه، یان بۆ ده وله مه نکردنی مۆزه خانه کانی هه ریم یا خود خستنه پرووی کاتیی بیت.

دووهم/ هه رکه سیک شوینه واریکی گواستراوه، یان پارچه یه کی که له پووری بهینیتته هه ریم، ده بی راسته وخۆ پروونکردنه وه بداته دهسه لاتی گومرگی هه ریم.

سییه م/ نه رکی دهسه لاتی گومرگیه له ماوه ی (۴۸) کاتژمیردا، دهسه لاتی شوینه واری له ورده کاریی پارچه ی شوینه واری، یان که لوپه لی که له پووری گواستراوه ناگادار بکاته وه.

چواره م/ دهسه لاتی شوینه واری له ریگای لیژنه ی هونه ریبه وه، به دوا داچوون و لی کۆلینه وه بۆ نه و شوینه وار و که له پووره گواستراوانه ده کات، که له ده ره وه هینراونه ته ناوه هه ریم، نه گه ر سه لمینرا شوینه وارن و له ولاته ره سه نه که ی خۆیان، به شیوه یه کی نایاسایی براونه ته ده ره وه ی ولات، نه وکات دهستی به سه ردا ده گیریت و به ره چا وکردنی مه رچی مامه له ی هاوشیوه (المعاملة بالمثل)، بۆ ولاته ره سه نه که ی ده گه رینریتته وه.

ماددهی (۱۴):

بردنه دهره وهی پارچهی شوینه واریی، یان که له پوریی:
یه که م/ دهسه لاتی شوینه واریی بۆی ههیه پالپشت به پینمای شوینه واریی، شوینه وار و
که له پوره گواستراوه کان بۆ دهره وهی ههریم بگوینته وه، به مه بهستی توینته وهی زانستی، یان
نۆژهن کردنه وه، یا خود خستنه پرووی کاتیی.

دووهم/ به بریاری ئه نجومه نی وه زیران، ده شیت ئه شوینه وار یان که له پوره گواستراوانه ی
که هاوشیوه کان یان له ههریم دا ههیه، له گه ل مؤزه خانه و زانکۆ و په یمانگا و دامه زراوه زانستیه کانی
دهره وهی ههریم، ئالوگۆری پیکریت، به مه بهستی به دهیپانی سوودی زانستی، یان میژووی یان
هاوکاری کردن و دهوله مه ندردی مؤزه خانه کانی ههریم.

ماددهی (۱۵):

دهسه لاتی شوینه واریی تاییه تمه نده به کاری گه ران و هه لکۆلین و کنه و پشکنین به دوی
شوینه واردا له ههریم، و بۆی ههیه ریگابادت به زانایان و دام و دهزگا زانستی و زانکۆ و
په یمانگه کانی ناوخۆ و بیانیه کان بۆ مه بهستی گه ران و هه لکۆلین و کنه و پشکنین به دوی
شوینه واردا، ئه مه ش دوی دنیابوونه وه له توانا و لیها تووی زانستی و دارایی ئه و لایه نانه.

ماددهی (۱۶):

یه که م/ گه ران و هه لکۆلین و کنه و پشکنین له زه ویی و شوینه کانی مولکی ده ولت و که سانی
ئاسایی، یان مه عنه ویی، که ناوچهی شوینه واریی له خۆده گرن، ئه نجامده دریت.

دووهم/ ئه و زه وی و شوینه ی گه ران و هه لکۆلین و کنه و پشکنین تیدا ئه نجامدراوه، ئه گه ر
دهرکه وت شوینه واریی نین، ده گه پینرینه وه بۆ دۆخی پیش ئه نجامدانی ئه و کارانه ی تیاندا کراون،
ئه گه ر ئه و شوین و زه وییانه ی ئاماژه یان پیکراوه، مولکی که سانی ئاسایی یان مه عنه وی بوون و له

ئەنجامى گەپان و پشكنين زيانمەند بون، ئەوا پالپشت بە خەملاندنى دەسەلاتى شوينەوارى و بە رەزامەندى ھەردوو لايان لە پىگەى دادگاوه، قەرەبووى زيانەكانيان دەكرىتەوه.

سىيەم / دەسەلاتى شوينەوارى ماوهى گەپان و ھەلكۆلين و كنه و پشكنين ديارىدەكات و دەكرىت ماوهكە درىژبكرىتەوه.

ماددى (١٧) :

بە سەرپەرشتى لىژنەيەك، كە لەلايەن دەسەلاتى شوينەوارىيەوه پىگەى پىدەدرىت، كارى گەپان و ھەلكۆلين و كنه و پشكنين ئەنجامدەدرىت و بەمشىوہيەى خوارەوه دەبىت:

يەكەم / سەرۆكى لىژنە، يان نىردراو، مەرجه زانايەكى شوينەوارى شارەزا و خاوەن ئەزموون بىت.

دوومە / دەبىت ٢/١ نيوہى ئەندامانى لىژنەكان شوينەوارناس بن.

سىيەم / پىويستە بەپى پىويستى ئەو ناوچەيەى كارى تىدا دەكرىت، چەند پىپۆرىيەكى دىكە لەم لىژنەيەدا ئەندام بن.

چوارەم / لەكاتى پىكەينانى لىژنەدا، پىويستە شوينەوارناسىك، كە كارمەندى دەسەلاتى شوينەوارى بىت، ببىتە نوينەر و ئەندام لە لىژنەى ھەلكۆلين.

ماددى (١٨) :

ئەو تيم و لايەنانەى كارى گەپان و ھەلكۆلين و كنه و پشكنين دەكەن، دەبىت پابەندى ئەم خالانەى خوارەوه بن:

يەكەم / پىشكەشكردى داواكارىيەك بە دەسەلاتى شوينەوارى بۆ گەپان و ھەلكۆلين و كنه و پشكنين، كە ئەمانە لەخۆبگرىت:

۱- تاییه تمه ندیی داواکار و شاره زایی له رابردویی و توانا داراییه که ی.

۲- زانیاری له سه ره نهدامانی تیمی پیشکه شکاری داواکه و ره چا و کردنی لایه نی زانستی

پسپوری.

۳- داواکار له لایه نیکی زانستی باوه رپی کراوی وه کو زانکو، یان په یمانگه، یا خود ده زگایه کی

شوینه وارییه وه، ریگا پیدراویت.

۴- نه گهر تیمی داواکار له دهره وهی عیراق بییت، پیویسته پشتگیری نوینه رایه تی

کونسولییه که ی له ههریم هه بییت، نه گهر نوینه رایه تی له ههریم نه بییت، پیویسته بالوینخانه که ی له عیراق پشتگیری بکات.

۵- دیاری کردنی ژماره و ئاستی نه و کریکارانه ی له گه لیدا کار ده که ن، له گه ل توانا زانستییه کانیا ن.

دووه م/

۱- نه خشه یه ک، که تییدا سنووری شوینی کار کردنه که پوونبکاته وه و ئامار هیش بکریت به ناوچه

شوینه وارییه کان.

۲- راپورتیکی به رنامه ی کاری سالانه بدریته ده سه لاتی شوینه واریی.

مادده ی (۱۹):

یه که م/ ده سه لاتی شوینه واریی، دوا ی پیشکه شکردنی داواکارییه که ی تیمی کار که ر، پیدا چوونه وه

و وردبینی بو ده کات و پاشان ره زامه ندیی له سه ره ده دات.

دووه م/ پابه ندبوونی داواکار به نه نجامدانی گریه ستیک له گه ل ده سه لاتی شوینه واریی دا، بو

ماوه یه کی دیاری کراوی کار کردن، که تییدا ماف و پابه ندبوونی ههر دوولا دیاریده کریت و دواتر له لایه ن

وهزیری شاره وانی و گه شتوگوزار په سه نده کریت.

ماددەى (۲۰):

يەكەم/ دەسەلاتى شوينەوارىي، كارى بەدواداچوون و چاودىرىكىردنى تىمى پىگاپىدراوى شوينەوارىي دەكات.

دووم/ لەكاتى سەرىپچىكىردنى يەكك لە مەرجهكانى گەپان و ھەلكۆلین و كنه و پشكنین دا، دەسەلاتى شوينەوارىي بە نووسراو ئاگادارى لایەنى بەرامبەر (دووم) دەكاتەو، بۆ لادانى سەرىپچىكە لە ماوہیەكى گونجاودا، كە دەسەلاتى شوينەوارىي دياریدەكات.

سىيەم/ ئەگەر لایەنى بەرامبەر (دووم) سەرىپچىكەى لانهبرد، وەزىرى پەيوەندىدار بۆى ھەيە گرىبەستەكەى ھەلبوەشىينەو.

ماددەى (۲۱):

يەكەم/ بەبى رەزامەندىي نووسراوى دەسەلاتى شوينەوارىي، نابىت ئەو پارچە شوينەوارىيە دۆزراوانە و زانىارىيە دەستكەوتووانەى لەرىي گەپان و ھەلكۆلین و كنه و پشكنین بە وینەو نەخشەو ھىلكارىيەكانەو بە دەستھاتوون، دەستكارىي بكرین و مامەلەيان پىوہ بكریت، يان بلاوبكرینەو، چ لەناوہوى ھەرىم بىت، يان لە دەرەوہ.

دووم/ دەسەلاتى شوينەوارىي بۆى ھەيە ئەو لایەنەى گەپان و ھەلكۆلین و كنه و پشكنین دەكات، ئەمانەى خوارەوى پىبدات:

۱- قالبى شوينەوارە دۆزراوہكە بە وینە و ھىلكارىي و نەخشەكانىيەوہ.

۲- پارچەى گلینە (الفخار) و ماددە ئەندامى و خۆلینەكان، بەمەبەستى شىكىردنەوہو لىكۆلینەوہ، بەمەرجىك لە ماوہیەك كە لە (يەك) سال تىپەر نەكات، دەرەنجامى لىكۆلینەوہكە پىشكەشى دەسەلاتى شوينەوارى بكریت.

سىيەم/ ئەو پارچانەى بە دەق لە برگەى "دووم"ى ئەم مادەيەدا ھاتون، راستەوخۆ

بەچاودىرىي دەسەلاتى شوينەوارىي، رەوانەى دەرەوہ دەرکرىن و لە باج و رسومات دەبەخشرین.

ماددەى (۲۲): رېگە پېنەدراوھكان

يەكەم/ جگە لەوھى كە لەم ياسايەدا رېگەى پېدراوھ، رەفتارپېكردن و تېكدانى شوين و بېنا و پارچەى شوينەوارىي و كەلەپوورىي (گواستراوھ و نەگواستراوھ) و شوينە ميژووييەكان قەدەغەيە.

دوھم/ خاوھن ئەو زەويى و شوينەى شوينەوار و كەلەپوور و شوينە ميژووييەكانى تېدايە، بۆى نىيە دەستكارىي مادىي، يان تېكدان، ياخود گۆرپىنى پوكارى دەرەوھى تېدا ئەنجامبات، ئەگەر شوينەكە لە رۆژنامە فەرمىيەكاندا، راگەياندى بۆ كرابييت، يان نەكرابييت.

سېيەم/ دەبيت لە كارکردن و سەرپەرشتىکردن و بەرپۆھبردنى ھەر پېرۆژەيەكى شوينەوارىي و كەلەپوورىي دا، كەسى يەكەم شوينەوارناس بييت.

چوارەم/ فرۆشتن يان پېشكەشکردنى شوينەوار، يان كەلوپەلى كەلەپوورىي، ياخود بردنيان بۆ دەرەوھى ھەر يېگا پېنەدراون، جگە لەو بارانەى كە لەم ياسايەدا ديارىكراون.

پېنجەم/ نابيت پارچەى شوينەوارىي لەبەرى بگيرتەوھ (كۆپى بگرييت)، تەنھا بە رەزامەندىي دەسەلاتى شوينەوارى نەبيت، دەبيت ئامانجى لەبەرگرتنەوھكەش، راھينان و تويزينەوھى زانستىي و يان بۆ نيشاندان، يان بۆ فرۆشتن ياخود بۆ ئالوگۆر پېكردنيان بييت.

شەشەم/

۱- نابيت ھېچ مۆزەخانەيەكى تايبەت و گشتىي (شوينەوارىي) مولكى كەسىي بن.

۲- دەكرى مۆزەخانەى كەلەپوورىي و سروشستىي ھەبيت، بەلام دەبيت رەزامەندىي دەسەلاتى شوينەوارىي بۆ كردنەوھى وەربگيريت و لەژېر چاودىرى دەسەلاتى شوينەوارىي دا بييت.

ھوتەم/ بەبى رەزامەندىي دەسەلاتى شوينەوارىي، رېگانادرييت بە بەكارھينانى ناو و ناونيشانى شوينەوارىي، يان كەلەپوورىي لە شوينە گشتىيەكان و ناوى شوينە بازرگانىيەكان دا.

ماددهی (۲۳): سزاگان

یه که م / هرکه سيک پارچهی شوينه واری، یان که له پووری گواستراوهی تومارکراو، یان تومارنه کراوی لابییت و له ماوهی (۹۰) پوژ له ریکه وتی بهرکاربوونی ئەم یاسایه، ئاگاداری دهسه لاتی شوينه واری نه کاته وه، یان ببیته هوی وون بوونی، یاخود له ناوچوونی ئەو پارچهیه، به به ندکردن و پیژاردن به بری دوو هیندهی نرخه خه ملینراوی پارچه شوينه واری، یان که له پوورییه که، سزا ده دریت.

دووه م /

۱- هرکه سی شوينه واریک، یان که لوپه لی که له پووری بدزی، که له ژیر دهستی دهسه لاتی شوينه واری دا بییت، به به ندکردن یان زیندانی کردن بو ماوهیه که له (۱۰) ده سال زیاتر نه بییت، سزا ده دریت، سهره پای پیژاردن به بری شهش هیندهی نرخه خه ملینراوی پارچه شوينه واری، یان که له پوورییه که، به مهرجی بیگه ریئیتته وه.

۲- ئەم بارانهی خواره وه بارودۆخی توندکەرن و ئەنجامدهره کهی به سزای زیندانی هه میشهیی سزا ده دریت: -

أ- ئەگەر پارچهی شوينه واری یان که له پووری دزراو نه گه پینرایه وه.

ب- ئەگەر ئەنجامدهری تاوان یه کیك بوو له ئەندامانی دهسه لاتی شوينه واری یان پاسپیردراو به پاریزگاری کردن له شوينه وار یان ئەوانه ی کار ده کهن له به پیره بردنیدا.

ج- ئەگەر تاوانه که له لایه ن دوو کهس و زیاتر به به کارهینانی هیزو زوره ملییی، ئەنجامدرا.

سییه م /

۱- ههركه سيك پارچه ي شوينه واري بباته دهره وه ي ههريم، يان به شداربيت له بردنه دهره وه ي، به زينداني هه ميشه يي سزاده دريت.

۲- ههركه سيك به نهقه ست كه لوپه لي كه له پووري بباته دهره وه ي ههريم، يان به شداربيت له بردنه دهره وه ي، به به نكردن سزا ده دريت كه له (۳) سي سال زيتر نه بيت، سه ره پاي پيژاردنيك به بري (۳,۰۰۰,۰۰۰) سي مليون دينار.

چوارهم/

۱- ههركه سيك به بي ره زامه ندي نووسراوي ده سه لاتي شوينه واري، كاري گه پان و هه لكوئين و كنه و پشكنين نه نجام بدات، يان هه ولي دوزينه وه ي شوينه وار بدات، به زينداني كردن كه له (۱۰) ده سال زيتر نه بيت سزا ده دريت.

۲- نه گه ر كاري گه پان و هه لكوئين و كنه و پشكنين يان هه ولدان بو دوزينه وه ي شوينه وار، بووه هوي گورپيني شوينه واره كه، ده بيت نه نجام ده ر هه بووي دوو هينده ي نرخی خه ملينراوي زيانه كه بكاته وه، و ده ست به سه ر شوينه واره دهره ينراوه كه و كه لوپه له كاني هه لكوئينيشدا ده گيريت.

۳- ده بيت تاوانبار له سه ر خه رجیي تاييه تي خوي، باره كه بو پيش سنوور به زانده كه بگه رينيته وه.

۴- نه گه ر تاوانبار كارمندی ده سه لاتي شوينه واري بيت، به زينداني كردن سزاده دريت، كه له (۱۵) پازده سال زيتر نه بيت.

پينجه م/

۱- ههركه س بازگانني به كه لوپه ل و پارچه ي شوينه واري و كه له پووريه وه بكات، ده ست به سه ر كه لوپه له كان دا داده گيريت و به زينداني كردن سزاده دريت، كه له (۱۰) ده سال زيتر نه بيت.

سەرەپای پېڭژاردنیک بە بری (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) دە ملیۆن دینار. ئەگەر ئەنجامدەری تاوانەکه، کارمەندی دەسەلاتی شوینەواری بیټ، ئەوا بە هەمان ماوەی سال بە زیندانیکردن سزادەدریټ، سەرەپای غەرامەکردنی بە بری (۲۰,۰۰۰,۰۰۰) بیست ملیۆن دینار.

۲- هەرکەس بەبی پەزمامەندی دەسەلاتی شوینەواری بازرگانیی بە کەلوپەل و پارچەیی شوینەواری و کەلەپوورییەو بەکات، چ ساختهکراو، یان لاساییکراو بیټ، ئەوا دەست بەسەر کەلوپەلەکان دا دادەگیرټ و بەبەندکردن سزادەدریټ، کە لە (۳) سی سال زیاتر نەبیټ. سەرەپای پېڭژاردنیک بە بری (۲,۰۰۰,۰۰۰) دوو ملیۆن دینار. ئەگەر ئەنجامدەری تاوانەکه، کارمەندی دەسەلاتی شوینەواری بیټ، بە هەمان ماوەی سال بە بەندکردن سزادەدریټ. سەرەپای پېڭژاردنیک بە بری (۶,۰۰۰,۰۰۰) شەش ملیۆن دینار.

ماددە (۲۴):

هەر کەسیک زیدەپۆیی بەکاتە سەر خانوویەک، بالەخانەیک، گەرەکیک یان هەر شوینیکی تری شوینەواری یان کەلەپووری، راگەیه‌ندراو لە پۆژنامەیی فەرمی، چ بە تیکدان، گۆرینی سیما یان گۆرینی ئەو مەبەستەیی کە بۆی تەرخانکراو، بە زیندانی کردن سزا دەدریټ بە مەرجیک لە (۱۰) دە سال زیاتر نەبیټ، و پابەند دەکریټ بە گەپاندنەوێی بۆ دۆخی پیش زیادەپۆیی یەکه، لەسەر خەرجی خۆی.

حوكمه گشتیه كان

ماددهی (۲۵):

دهسه لاتی شوینه واری لیژنه ی هونه ری پیکده هیئیت بۆ ئە جامدانی ئەم کارانه ی خواره وه:

یه که م/ دیاریکردنی هر که لویه لیک و پارچه ی شوینه واری و که له پووری، که ره سه نه، یان ساخته یه .

دووهم/ خه ملاندنی بری قهره بووی ئە و زیانانه ی بهر شوینه وار، یان که لویه له شوینه واری و که له پووریه کان ده که ون.

سیههم: دیاریکردنی بری پاداشت بۆ هر که سیك که شوینه وار و که له پوور ده دۆزیتته وه، یان زانیاری ده دات بۆ دۆزینه وه ی.

ماددهی (۲۶):

ریژهی ۵۰٪ی داها تی گشتی شوینه وار، بۆ گه شه پیدانی بواری شوینه وار و که له پووری ته رخاند ه کریت.

ماددهی (۲۷):

له کاتی پیویست دا، دهسه لاتی شوینه واری له ریگه ی وه زاره ت و ئە نجومه نی وه زیرانه وه، هه ماهه نگیی له گه ل دامه زراوه فیدرالییه کانی تایبه ت به شوینه وار و که له پور ده کات.

ماددهی (۲۸):

وه زیری شاره وانی و گه شتوگوزار، پینمای ی بۆ ئاسانکردنی جییه جیکردنی حوكمه کانی ئەم یاسایه ده رده کات.

ماددهی (۲۹):

پۆیستە ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیارەکانی تر، حوکمەکانی ئەم یاسایە جی بەجی بکەن.

ماددە (٣٠):

کار بە هیچ یاسا و بڕیارێک ناکرێت کە لە گەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆک بێت.

ماددە (٣١):

ئەم یاسایە، لە رێکەوتی بلاوکردنەوەی لە پۆژنامەی فەرمیی "وە قایعی کوردستان" دا، جێبەجێ دەکرێت.

هۆکارەکانی دەرچواندنی ئەم یاسایە

شوێنەوار و کە لە پوور، لە گرنگترین سامانە نیشتمانیەکان و میراتیکی رۆشنبیری و زانستی و ناسنامەی شارستانیەتی گە لە کەمانە، لە پینا و بەرپۆه بردن و پاراستنی ئەم سامانە نیشتمانییە و شوێنەوار و کە لە پوور لە هەریمی کوردستان - عێراق، ئەم یاسایە دەرچوینرا.